

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRтни VESTNIK«

Izhaja tedensko, in sicer vsak petek in stane:

celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRтNIH ZDRUŽENJ IN OBRтNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravljalstvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Ponatiski dovoljeni
le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik.

V LJUBLJANI, dne 3. marca 1933.

Štev. 5.

Brige in težnje našega stanu

(Govor člana banovinskega sveta g. Zadravca ob priliki proračunske debate v banovinskem svetu.)

Gospod ban! Gospodje svetniki!

Čast mi je kot pripadniku obrtniškega stanu, ki mi daje dolžnost zastopati ga kot član banovinskega sveta, na tem mestu izpregovoriti nekoliko o položaju te važne gospodarske panoge v dravski banovini. Smatram za zadostno dokaz velike gospodarske in socialne važnosti, pa tudi politične važnosti tega stanu, dejstvo, da obrtniški stan predstavlja v dravski banovini 31.754 produkcijskih obratov, ki so porazdeljeni na okroglo 24.000 imetnikov. K temu mi je še dodati, da zaposluje ta množina obrtnikov-področencev še okrog 20.000 pomožnega osebja, to je pomočnikov in vajencev. Če k temu ogromnemu številu prištejemo še člane obrtniških družin in družin obrtniških pomočnikov, potem predstavlja množica obrtniškega stanu s svojim pomožnim delavstvom in člani družine skoraj eno petino celotnega števila prebivalstva dravske banovine.

Kako pa se godi danes obrtniški stanu v dravski banovini? Odgovor na to vprašanje nam podaja naravnost obupno sliko.

Statistika, ki so jo zbrale gospodarske korporacije, predvsem naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, kaže, da je obrtniška proizvodnja padla v minulem letu 1932 napram letu 1931 v pretežni večini obrtniških panog za povprečno 50%. Cene izdelkov v mnogih najvažnejših obrtniških strokah, bodisi kovinarski, lesni, oblačilni, gradbeni ali živilski, so padle za 15, 20 in tudi več odstotkov, ne da bi se v istem razmerju znižali režijski stroški in cene surovinam. Ugotoviti je nasprotno, da so cene mnogim surovinam, orodju in tehničnemu blagu, osobito onemu, ki ga moramo uvažati ter ga nato predelati ali inštalirati in montirati naš obrtnik, porasle. Delo in naročila, ki se preostajajo, so plačana slabo; obrtnik sam pa brez gotovine le redkokdaj dobi za obratovanje potrebne pripomočke in surovine. Mestno obrtništvo in obrtništvo v industrijskih krajih trpi ogromne izgube na zaposlitvi in naročilih zaradi redukcij osebja in prejemkov meščanskih in delavskih slojev, počeželsko obrtništvo pa zaradi velike oslabelosti kupne moči kmeta.

Če se vprašamo, kakšni izgledi v pogledu zaposlitve se kažejo za bližnjo bodočnost, moramo žal ugotoviti, da še slabši. Vzemimo v poštev samo stavbne stroke. Že pred nekaj meseci bi moralo biti razvidno, koliko dela imamo pričakovati za prihodnjo gradbeno sezono. Po prijavih za nove gradbe ali gradbene preureditve pri oblastvih, kaže, da se bo v prihodnjem letu omejilo vse gradbeno gibanje le še na dovršitev že v prejšnjem letu pričetih zgradb, in le v nekaterih jako redkih primerih se bo gradilo nanovo. Pri gradbi dobe delo in zaslužek ne samo: stavbna, zidarska, tesarska in kamnoseška stroka, temveč tudi cela vrsta drugih rokodelcev, kakor: mizarji, ključavničarji, kleparji, steklarji, parketarji, instalaterji, slikarji, krovci itd. Njihov in delavski zaslužek je prenosljiv na razne druge, osobito oblačilne in živilske stroke. Že tu vidimo posledice, ki jih bo imelo pomanjkanje stavbnega dela v prihodnji sezoni.

S perspektive tega težkega gospodarskega položaja našega obrtništva in ob skrbipolnih izgledih za bližnjo bodočnost, nam je premotrivati druge težkoče in skrbi, ki jih ima danes obrtniški

stan. Predvsem mi je pokazati na pojav nelegalne in nelojalne konkurence.

Vprašanje nelegalne konkurence ali skratka šušmarstva, je postalo tako pereče, da obrtništvo z upravičenostjo označuje danes šušmarstvo za rak-rano svojega stanu. Ni še dokončano zbiranje gradiva o številu šušmarjev in vrednosti dela, ki ga izvrši šušmar v dravski banovini na škodo obrtnika. Zadržuje pa mi omeniti, da se je pred nekaj leti zbrala po obrtniških združenjih samo statistika primerov ovadb proti šušmarjem. Ugotovljeno je bilo, da imamo v dravski banovini najmanj okrog 4000 do 5000 šušmarjev — to je skoro ena petina števila vseh legalnih obrtnikov. To število pa se je v zadnjih letih, osobito v zadnjem času zaradi redukcij delavstva v obrtniških in industrijskih obratih in vsled težke gospo-

drbu? Gospoda, kdor zagovarja in pospešuje šušmarstvo in ubija obrt, ta ubija možnost, da ne dobi velik del našega kmečkega naraščaja svoj kruh in eksistenco. Danes naš kmečki človek, naš kmečki naraščaj ne dobi več dela in zaslužka v Ameriki, v Westfaliji, v Franciji in rumunskih šumah. Kam bomo pa šli z našim kmečkim naraščajem, kje bo dobil svoj kruh in svojo eksistenco, če mu je ne bo mogla dati obrt!? Zato je v eminentnem interesu agrarne politike, ako se podpira in štiti legalni obrt in ako se zato čim strožje preganja šušmarstvo. V ta namen pa ne zadostujejo samo sporadčni upravni ukrepi, temveč je treba sistematične akcije s strani upravnih in drugih oblasti. Tudi z izjemami glede kakršnekoli stroke v stran! Odločno je treba nastopiti proti vsakemu ustanavljanju, osobito Batinih izdelovalnic in popravilnic čevljev, proti konfekciji, ki na nelojalen način konkurira krojaštvu, proti šušmarstvu: v lesni, kovinarski in stavbni stroki, pa tudi v živilskih stro-

in ako se ne upošteva izjave in informacije v obrtnem zakonu predvidenih obrtniških združenj, ki za svojo izjavo odgovarjajo, pač pa se nasprotno upoštevajo gotovih organov izjave, ki so se v številnih primerih izkazale za nezanesljive in površne. Če obrtni zakon predvideva za določanje cen kompetenco obrtnega oblastva in zaslišanje pristojne zadruge ter zbornice, naj se javni organi po tem tudi ravnaajo.

Povsem neumestni so posebni oziri na gotove staleže. Tudi obrtnik je delavec, tudi obrtnik obdeluje zemljo in kmetuje. Zato ima pravico, da se enako kakor druge, zaščiti tudi njega in da se zakon, ki ureja obrtovanje, izvaja tako, kakor se izvajajo tudi drugi zakoni.

Težko mi je, a dolžnost me veže, da s tega mesta izpregovorim nekaj besed tudi o delavski zaščiti, osobito o organu delavske zaščite, o inspekciji dela, in o onih organih, v katerih kompetenco spada odločanje o primernosti ureditve obrtniških delavnic. Težke so pritožbe obrtništva proti načinu, kako se danes čisto postopa v tem pogledu. Zahteva se najmodernejša ureditev primitivnih obrtniških delavnic, kar je zvezano z velikimi stroški. Obrtnik v mnogih primerih sploh nima delavnice v svoji, temveč v tuji hiši. Izpostavljen je odpovedi. In vendar je terjamo od njega, da mora delavnico, ki bi v praksi povsem zadostovala, izpremeniti, izvršiti dozidave zaradi svetlobe, večje prostornine itd. Mar dotični, ki o tem odločajo, prav nič ne mislijo, da živimo v dobi težke gospodarske krize, ko človek niti svojega lastnega denarja ne dobi iz hranilnice, ko moramo biti veseli, da imamo sploh delo in da moremo nuditi možnost zaposlitve delavcu in da v takih razmerah ne gre slepo izvajati predpise, ki so izšli v dobi najboljše konjunkturo, ki pa so hipermodernejši in primerni kvečjemu za Anglijo ali Nemčijo, ki sta visoko razviti industrijski državi, nikakor pa ne za nas, ki smo v mnogočem šele v povojih. Delavska zaščita in obrtna zakonodaja zahtevata, da se sme vajenca uporabiti samo za dela, pri katerih se izučijo. Vidimo pa, na primer v pekovski stroki, kjer se more izučiti učenec samo v času nočnega dela, da takrat ne sme biti v delavnici in mu torej preostaja potem še samo raznašanje žemelj. Če je pomočnik star 17 let, sme delati ponoči, če vajenec še ni star 18 let, mu je to prepovedano. Kazni obrtnikov najrazličnejših strokov, v mestih in na deželi, ki se pregrešijo glede časa zaposlenosti, četudi žive v skupnem gospodinjstvu s pomožnim delavstvom, so naravnost drakonske.

Ko vidimo na eni strani s kolikimi težkočami, pomanjkanjem dela in izdatki se mora boriti obrtnik, pa vidimo na drugi strani, da je popolnoma obnemogel pod težkim davčnim bremenom in drugimi javnimi dajatvami, med temi osobito pod težo dajatev za socialno zavarovanje delavcev.

Obstoju obrtno-nadaljevalnih šol se posveča vse premalo pozornosti. Čeprav imajo občine skrb za vzdrževanje teh šol, se iste po velikem delu niti niso zmenile za to, da bi postavile tozadevne zadostne postavke v proračun. Za prihodnje šolsko leto prosimo, da se te šole primerno upoštevajo.

Končno mi je omeniti še nujno potrebo, da se obrtništvo priskoči na pomoč z raznimi obrtno-pospeševalnimi akcijami. Na eni strani je neobhodno potrebno, da se čim krepkeje in izdatneje podpre naše obrtno-nadaljevalno šolstvo zaradi izobraževanja obrtnega naraščaja, na drugi strani pa institucije, ki skrbijo za dopolnilno izobrazbo potom tečajev, predavanj in drugega.

Jakob
Zadravec

BANSKI SVETNIK, ČLAN ZBORNICE TOI, ČASTNI PREDSEDNIK ZVEZE OBRтNIH DRUŠTEV V CELJU, ODLIČEN POBORNİK ZA OBRтNIŠKE PRAVICE IN NAŠ AGILNI SOTRUDNIK

darske krize, najmanj podvojilo. Številke nam kažejo, kako ogromno škodo trpi zaradi šušmarstva naš obrtnik, koliko škodo utrpijo: država, banovina in občina, ker se od šušmarskega dela ne plačujejo davki in doličade, in koliko škodo ima vsled šušmarstva tudi delavstvo samo, ker zaradi pomanjkanja naročil, ki jih obrtniku odjeda šušmar, obrtnik ne zmore več, da bi zaposlil in plačal pomožnega delavca. Tudi naš kmečki stan trpi vsled propadanja obrta in širjenja šušmarstva le ogromno škodo. Čital sem, pa zatrjevali so in to še celo na jako merodajnih mestih, da je kmetu le v korist, če se proti šušmarjem ne postopa strogo. »Čemu hoditi zaradi popravila voza, kmetijskega orodja itd. k oddaljenemu obrtniku, ko pa lahko ceneje vse napravi bližnji šušmar-samouk,« pravijo zagovorniki nelegalnega obrtovanja. Tem bi odgovoril to-le: »Malo je takih kmetij v dravski banovini, ki bi mogle prehraniti gospodarje potomce. Večina kmetovih otrok mora iti po svetu s trebuhom za kruhom, in še edinec, ki je ostal na posestvu kot dedič, mora prepogosto poleg kmečkega dela gledati, da si preskrbi še kak drugi vir za prehranjevanje sebe in družine. Kje naj pa dobi velika večina onih kmečkih otrok, ki morajo od hiše, svoj kruh in poklic? V

kah je poleg zaščite konsumenta treba pravično zaščititi tudi producenta, pa naj gre tu za peka ali mesarja. Nikdo ne bo odrekel kmetu pravice, da zakolje živino v sili, to je, če zbolijo ali če se mu ponesreči, ali če je tako pomanjkaj kreme, da je res treba živino zaklati. Odločno pa je nastopiti proti temu, da bi živino klali ljudje, ki niso kmetovalci, ali da bi bila živina klana kar na debelo po raznih skednjih in šupah. Tudi ne gre podpirati špeharstva v mariborskem okolišu, ki na debelo kupuje in meče na trg slanino in meso prašičev, ki so bili uvoženi v dravsko banovino iz drugih pokrajin mimo našega lastnega kmeta. Kr. banska uprava je dala strogo naredbo proti šušmarjem v mesecu decembru minulega leta na predlog Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predmetne naredbe pa nikakor ne čajo izvajati, kakor treba. Oprošča se ali pa sploh ne ovadi kljub temu notoričnih šušmarjev, pač pa se strogo kaznujejo obrtniki, ki nimajo v redu napisne tabele. Orožništvo, županstva in drugi javni organi morajo vestno in strogo postopati kakor to banska uredba odreja, sicer zadene krivda nje, če ljudstvo ne bo imelo spoštovanja do tega kar odredijo višja oblastva. Zgrešeno je, ako banska uprava kaznovanim šušmarjem kazni znižuje, ali jih oprošča

S tem v zvezi mi je omeniti še nujno potrebno pravstvene in fizične vzgoje obrtnega naraščanja, ki jo je treba pospeševati s podpiranjem in ustanavljanjem vajenskih domov.

H koncu pa naj še dodam, da je treba posvečati s strani merodajnih oblasti vso pažnjo predlogom in zahtevam pristojnih obrtniških korporacij, to je: obrtniških združenj, okrožnih odborov in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Uvodoma sem še omenil številčno moč, gospodarsko važnost in prevažno vlogo v socialnem in nacionalnem pogledu, ki jo ima obrtni stan. Zaključujem zato s pozivom, da naj visoka banska uprava posveča temu stanu v bodoče še večjo pažnjo, in da se osobito brez odloga ustreže v ta namen predlogom, ki so stavljeni v resoluciji.

Drago Žabkar – 50-letnik

Pred dnevi je slavil svoj petdeseti življenjski jubilej naš dobri tovariš g. Drago Žabkar, tajnik Zveze obrtnih društev v Celju. Širšemu krogu naših cenj. naročnikov in čitateljev je znan g. Žabkar po odlomkih iz zgodovine našega obrta in obrtniške organizacije, ki smo jih svoječasno priobčili, so pa izšli izpod njegovega peresa še tudi številni drugi članki, čeprav jih kot avtor ni podpisal. Obrtniški pokret, kateremu se je z vso ljubeznijo posvetil, da mu pomaga do podviga in da doprinese tudi svoj delež aktivne delavnosti, ga šteje v krog svojih odličnih pobornikov za obrtniške pravice. Njegovo delo kot tajnika Zveze obrtnih društev je bilo veliko. Kdo le prešteje vse njegove priznane referate, ki jih je oddrhal po raznih zborovanjih, kdo ima vpogled v njegovo, vprav mravljino delavnost in veliko prizadevanje za uresničenje načrta postavitve Obrtniškega doma v Celju? V osebni skromnosti je bilo njegovo delo, ki ga še danes vrši z nezmanjšano voljo, veliko in bogato delo. Upošteva joč njegov nesebični interes koristiti obrtništvu in to delo, nam je prav prijetna dolžnost, da mu k njegovemu jubileju iskreno čestitamo in ključemo: Še mnoga leta!

Napisi na obrtnih obratovalnicah

Po razpisu kraljevske banske uprave objavlja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani nastopna pojasnila:

»Po § 128., odstavek 1., obrt. zakon se morajo obrtni lokali vidno in razločno označiti z napisom na vnašni strani v državnem jeziku. Napis mora vsebovati **popolno rodbinsko** (priimek) in **rojstvo** ime imetnika obrta. Prav to je veljalo po § 44. obrtnega reda iz leta 1907 za vse obrtnike, razen za one protokolirane trgovce, ki so po vpisu v sodnem registru smeli skrajšati svoje rojstvo ime v firmi. Le-tim protokoliranim trgovcem, ki so si pridobili obrtno pravico pred 9. marcem 1932, se dopušča, da smejo svoje trgovinske lokale označevati skladno s svoječasnimi obrtnimi listom ali koncesijsko listino z okrajšavo rojstnega imena, vpoštevaje določilo § 446. (1) obrt. zak. Za vse druge obrtnike, ki so si pred 9. marcem pridobili obrtno pravico, je že takrat veljal predpis, da morajo rabiti tudi polno rojstvo ime v firmi. Novi obrtni zakon niti protokoliranim trgovcem, ki si šele po 9. marcu 1932 pridobijo pooblastilo ali dovolilo, ne dovoljuje okrajšave rojstnega imena. Napis mora biti po velikosti črk označen tako, da ne morejo nastati zmote. To velja zlasti tudi za družbe, katere označbe ne sme rabiti nihče, če dejanski ni družba, ali kolikor tega zakon ne dovoljuje. V napis se smejo poleg označenega postavljati tudi **druge neosebne označbe** ali pristavki. **Označba stroke ni obvezno predpisana** niti v § 128. niti v § 48. obrtnega zakona. Če se pa hoče označiti tudi stroka, mora biti napis v skladu z izdanim pooblastilom ali dovolilom.

Gostilničarski obrti se morajo označiti z nazivom po § 76. obrtn. zak. točka 1., 2. in 5., vendar pa velja za one obratovalnice, ki so obstojale že pred 9. marcem 1932, ugodnost § 448 obrt. zak., dokler se tuuradno ne predpiše rok, omenjen v 2. odstavku tega določila. Ko izda ministrstvo odredbo po § 128., odstavek 7, obrt. zak., bo tudi označba stroke v obrtnih napisih obvezna.

Kraljevska banska uprava je prepustila **določitev roka** za izvedbo § 128. obrtnega zakona prvostopnim oblastvom.

Josip Rebek:

Resnost pri obravnavanju obrtniških vprašanj

Meseca februarja je priobčilo »Jutro« poročilo o zborovanju društva jugoslovenskih obrtnikov v Celju. Z ozirom na to poročilo moram kot predsednik Zbornice za TOI in načelnik njenega obrtnega odseka ugotoviti:

Kdor je objektivno zasledoval delo obrtnega odseka naše zbornice, se je lahko prepričal, da je obrtni odsek vse predloge glede pobiranja šušmarstva, glede davčnih vprašanj, cenjenih kreditov za obrtnike, socialnega zavarovanja in glede stroge prakse pri mojstrskih izpitih do potankosti predelal in tudi poslal na merodajna mesta. Osobita pažnja je bila posvečena s strani zbornice pobiranju šušmarstva. Kr. banska uprava v Ljubljani je hvalevredno upoštevala predloge Zbornice ter je izdala okrožnico na vsa podrejena oblastva, glasom katere so predstojniki občin, žandarmerijskih stanic in vsi drugi oblastveni faktorji pod osebno odgovornostjo dolžni preganjati šušmarstvo.

Iz poročila o poteku zborovanja v Celju se vidi, da se je poleg drugih vprašanj obravnavalo tudi vprašanje zbornice. To vprašanje je pa za slovensko obrtništvu v smislu obrtnega zakona že rešeno. Do danes se je izreklo 135 za drug za skupno zbornico in le 11 zadržug za ločeno. Občni zbori teh združug so se vršili v ogromni večini pod nadzorstvom političnih oblastev, na katerih so imeli možnost govora pristaši ene kot druge strani. S tem ima obrtni odsek na podlagi že prej izvedenega glasovanja dovolj močno moralno legitimacijo, zlasti ker so člani obrtnega odseka načelniki obrtnih združug, odnosno društev, ki so že skozi celo vrsto let posvetili nesebično vse svoje moči v dobrobit obrtniškega stanu. Pri tem stanju stvari ni torej podana nobena stvarna potreba za spremembo obrtnega odseka.

Ako sedaj zahtevajo pristaši ločenih zbornic, da se zakoniti rok za glasovanje podaljša še za pol leta, potem oni sami s tem najjasneje dokazujejo, da jim ni zadostovalo celih dvanajst mesecev, da bi spravili skupaj večino. Polnih dvanajst mesecev, ki jih je predvidel zakon kot rok za glasovanje, jim torej ni zadostoval čeravno je to edinstven primer, da se glasovanje raztegne na tako široko dobo. Zahteve glede podaljšanja roka za glasovanje se ne bojimo, odklanjamo jo pa najenergičneje zaradi tega, ker je v današnjih resnih časih treba stvarnega dela in temeljite pomoči za obrtništvu, ne pa brezplodnih borb. Predlog pristavšev ločenih zbornic, naj bi se denar trošil za zborovanja, je nestvaren, ker se denar

mora uporabljati v stvarne namene strokovne obrtniške izobrazbe.

Dejstvo, da se na zborovanjih proti šušmarstvu govori istočasno o sistemu zbornic, slabi borbo proti šušmarstvu ter ji jemlje pravo resnost. Ni pravilno, ako se pod parolo šušmarstva skuša zbrati čimvečje število obrtnikov, da se potem v isti zvezi hoče pridobiti za druge stvari, ki dejansko s tem nimajo nikake zveze. Ponovno poudarjam, da ločene zbornice ne bodo prav nič koristile obrtništvu v boju proti šušmarstvu, kakor to najbolj vidimo v Nemčiji. Strnjena gospodarska fronta in prava gospodarska vzgoja nam bosta edino lahko koristili.

Glede tega, kdo bega obrtništvu, nam daje sam potek zborovanja v Celju najboljši odgovor. V resoluciji so govori o tem, da naj priskoči za dajanje posojil na pomoč tudi Zbornica, kjer leži od obrtnikov vplačani denar. To je, milo rečeno, demagogija in beganje obrtništvu. Ljubljanska zbornica je dala v enem letu za obrtniško strokovno izobrazbo več kot beograjska ločena obrtna zbornica v desetih letih skupaj. To je naše delo! Dajanje posojil ni stvar Zbornice, ker ona nima sredstev, niti zakonite možnosti, niti tega ne delajo nikjer tudi ločene zbornice. Ako bi naj to možnost imela zbornica, ji ne bi zadostovale niti desetkrat večje doklade od današnjih. Naše obrtništvu pa je danes v tako težkem položaju, da še sedanji doklad ne more prenašati, in zahteva znižanje bremen na celi črti. Med pristaši ločenih zbornic v Celju so bili navzoči taki, ki sede v Znanstvi banki, katere zakonita naloga in dolžnost je dajanje posojil obrtništvu; naj torej sami gledajo, da se pri Zanatski (Obrtni) banki visoka obrestna mera zniža, ker le v tem primeru bo imel naš obrtnik kaj koristi. Pristaši ločenih zbornic naj torej najprej z delom in v lastnem delokrogu dokažejo, v koliko jim je res za stvarno dobrobit obrtništvu, ne pa da se na ta način bega obrtništvu in tako lahko tudi napačno pouči o namenu in pomenu gospodarskih ustanov.

V tej zvezi bi se lahko ti gospodje vprašali, zakaj je Zanatska banka v zadnjem času ustavila sploh vsako kreditiranje, ko ima vendar dnevno nov dotok vračajočega ji denarja in ko je v današnji stiski drugih denarnih zavodov baš dolžnost takih zavodov, da priskočijo obrtništvu na pomoč. Zato zaključujem s pripombo, da je treba pri obravnavanju gospodarskih vprašanj predvsem resnosti, kajti le stvarno delo za obrtništvu bo temu res koristilo.

Stroj. tehn. Vojačin Zelenik:

Kaj nam je v korist

Pri urejevanju delovnih prostorov se večkrat premalo vpoštevajo okoliščine, katere znatno vplivajo na storilno sposobnost delovne sile, tako strojne kakor telesne. Prirodni vplivi vplivajo ne samo na avtomatično in mehanično delovno silo, tedaj na stroje in orodje, ampak tudi na telesno delovno silo, tedaj na delavca. Zastoni je vsako izboljšanje strojne opreme, zastoni ali vsaj brez vsake primerne kositni je vsako avtomatiziranje in sematiziranje dela, če ne skrbimo za to, da izvršuje in sodeluje pri tem delu zdravo telo v zdravih prostorih.

Številna so že obrtna podjetja, katera poznajo pomen zdravstvenih razmer za storilno sposobnost delavstva in kakor skušajo zavarovati svoje stroje in orodje pred neugodnimi naravnimi vplivi, tako skušajo tudi svojemu delavstvu ustvariti po možnosti ugodne prilike, pa je marsikateri podjetnik in obrtnik zboljšal in uredil svoje delovne prostore.

Nemogoče je, da bi bili povsod delovni prostori moderni in po najnovejših stavbenih predpisih, čeravno bi imel marsikateri obrtnik znatne koristi od preureditve delovnih prostorov. Nikjer pa ni potrebno, da so okna delavnice zaprta in umazana, da je delavnica črna in sajasta. Ti nedostaki se prav lahko odpravljajo z malenkostnim trudom in z ravnotako malenkostnimi troški. Nekaj vode in kos cunje se dobi vendar povsod in okna oprati bo mogel vsaj najmlajši vajenec. Nekaj apna tudi ne stane bogve kaj, da se delavnica v svoji režiji pobeli v primernem času, ko ni ravno veliko drugega dela. Seveda se telo navadi tudi na najnezdruvejše razme-

re, ali koliko časa vzdrži in kakšni so delovni uspehi, to je drugo vprašanje. Vpliv delovnih prostorov najbolj občuti tisti, ki ni trajno navezan na nje. Vse drugače vpliva svetla, čista in zračna delavnica od delavnice brez svetlobe radi umazanih oken, pač pa po nepotrebnem polne raznih duševnih plinov in smradov. Videl sem v nekem obratu, da so razne kisline in snovi kuhali in cvrli ravno sredi velike delavnice, da so izparivana teh kislin in snovi polnila vse delovne prostore. Brez vsake škode bi lahko postavili tisti kotel v ločen prostor in bližje dimnika in bi ne bilo potrebno vsem izogibati se temu kotlu na sredi delavnice, kjer prav nič ni bil potreben.

Stroji za obdelovanje lesa napravljajo mnogo odpadkov in še več prahu. Mnogokje pustijo, da se nabirajo odpadki okoli strojev in s tem nastaja znatna prometna in obratna ovira, prah pa pokriva risbe in stroje, zamašuje ležišča in zmanjšuje učinek mazanja. Marsikateri kos orodja se izgubi v teh kupih odpadkov.

Kdor ne skrbi za odvajanje vodne pare in vlage, plinov in drugega, uničuje ne samo človeško delovno silo, temveč tudi svoje delovne stroje in naprave. Ali ni v teh večkrat naložena velika glavčina? Tedaj že skrb za stroje in strojne naprave nas sili, da skrbimo za red in snago.

Uspeh dela zmanjšuje tudi neprijetna razvrstitev delovnih strojev in naprav. Stroj naj ne stoji tam, kjer ima najbolj prostor, ampak tam, kjer je pomočnikom najbolj pri roki. Istotako je z delovno mizo. Posebne važnosti je razporeditev tam, kjer se ob-

delujejo težki obdelki in je prenašanje iz enega mesta na drugo težko.

Skoraj povsod vse premalo pozornosti posvečajo gonilnemu jermenju. Jermenje pa stane drag denar. Maščoba zelo zmanjšuje delavnost jermena. Nikdar naj ne leži jermen na vrteči transmisiji, da ga brusi, kar jako pogosto vidimo v delavnicah; imeti moramo za vsak jermen pripravo, na katero obesimo ali nanjo porinemo jermen, kadar ne teče in vleče. Včasih vidimo tudi, da rob jermenice ob strani drgne jermen in dobiva ta škodljivo zarezo.

Že sgoraj sem omenil, da je prah največji sovražnik strojev in strojnih naprav.

Marsikateri obrtnik odgovori na predlog za spremembo tega ali onega, da je že njegov oče tako delal in mu je šlo, pa bo dobro tudi zanj.

Težak je danes boj za zaslužek in za obstoj. Kdor ne izkorišča pridobitev časa, tega bo konkurenca prej ali slej izrinila. Porabljajmo in izkoriščajmo vsekakor to, kar nas skoraj nič ne stane in vendar koristi našemu obrtovanju in ga olajšuje.

Povečanje nemške carine na živino in meso

Nemška vlada je znatno povečala carino na uvoz žive živine, mesa in masti. Povečanje je zelo znatno, in sicer se je carina povečala:

1. za govejo živino od 27 na 50 mark za 100 kg žive teže,
2. za ovce od 22.50 na 45 mark za 100 kilogramov žive teže,
3. za svinje od 50 na 100 mark za 100 kg žive teže in
4. za vse tri vrste mesa od dosedanjih 45, 60 in 120 mark na 100, 150 in 280 mark za 100 kg.

Carine so se povečale torej za dvakratni znesek. V uradni utemeljitvi se pravi, da ima to povišanje samo ta namen, da prepreči uvoz mesa in živine, ki je Nemčiji nepotrebna. Dejansko pa so nove carine pri današnjih cenah absolutno prohibitive. Ker je nemški uvoz mesa malenkosten, ne bo povišanje carin povzročilo povišanja cen na domačem trgu. Za ceno je merodajna vedno večja disharmonija med rastočo domačo proizvodnjo in vedno manjšo potrošnjo, ker je tudi kupna moč prebivalstva vedno manjša.

Z isto uredbo je bila povečana tudi carina na mast, in sicer od 10 mark (po nemško-švedski trgovinski pogodbi), oziroma od 12.50 mark po avtonomni carinski tarifi na 50 mark za 100 kilogramov.

V Nemčijo je bilo leta 1931 uvoženo masti za okroglo 80 milijonov mark in sicer skoraj tri četrtine iz Združenih držav Severne Amerike. Ameriška mast je služila prehrani širokih slojev ljudstva. Podražitev masti vsled višje carine bo povečala konzum umetne masti.

Vsled povišane carine bi se podražil kilogram masti za 40 pfenigov (skoraj 9 dinarjev), vsled česar bi uvoz tuje masti postal dejansko nemogoč. Istočasno s povečanjem normalne carine na mast je ostala neizpremenjena postavka 10 mark za 100 kg masti, ki se uporablja za izdelovanje margarina. Iz tega bi se moglo sklepati, da bo vendarle obveljalo obvezno mešanje sirovega masla z margarino, pa čeprav je nastal proti temu mešanju v narodu tako silen odpor, da je morala Schleicherjeva vlada uredbo o mešanju preklicati.

Nove carine so stopile v veljavo dne 15. februarja, isti dan, ko je potekla nemško-švedska trgovinska pogodba, kar dokazuje, da bo nemška vlada v vprašanju povišanja carine na mast nedostopna za koncesije uvoznim državam.

★

Krošnjarenje prepovedano. Mestno načelstvo v Ljubljani je izdalo objavo, potem katere opozarja, da je po določilih ministrske uredbe z dne 8. III. 1932, Sl. l. št. 270/26 v Ljubljani krošnjarenje splošno prepovedano. Ta prepoved pa ne velja za prebivalce kočevskega sreza, prebivalce nekaterih občin novomeškega in črnoljanskega sreza glede kočevskega blaga, ter za prebivalce imotskega, duvanjskega in livanjskega sreza glede prodaje drobne (galanterijskega) blaga. Tudi ne velja prepoved za krošnjarenje z izdelki domače hišne industrije. Vsem drugim je pa vsako krošnjarenje po mestu Ljubljani zabranjeno in se bodo prestopki po § 397 obrtnega zakona z globo do 1500 Din oziroma z zaporom do 30 dni kaznovali.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Kaj je novega?

Naši grobovi. V celjski bolnici je umrl v petek 17. pr. m. kolarski mojster Jakob Wusser iz Celja, v starosti 72 let. — V Gabrskem pri Trbovljah so pokopali v starosti 62 let splošno priljubljeno kovaškega mojstra Andreja Malgaja.

Stiska Dravske banovine. Ob priliki zasedanja dravske banovinskega sveta je bilo po stvarnih referatih ugotovljeno, da je Dravska banovina po splošni stiski najbolj prizadeta pokrajina države.

Jubilej jekla. V Angliji se pripravljajo na proslavo stodvajsetletnice, odkar je uspelo angleškemu učenjaku Bessemerju pretvoriti pri visoki vročini železo v močno jeklo.

Bančni moratorij v Ameriki. Obe zbornici kongresa sta sprejeli zakonski predlog, ki daje deviznemu nadzorniku izredna pooblastila nad 6000 nacionalnimi bankami. Ta bo dovolil omejen moratorij za izplačilo vlog, ki znašajo približno 17 milijard dolarjev.

Nova organizacija Male antante. Na konferenci zunanjih ministrov v Ženevi je bil sklenjen nov pakt, ki pretvarja Malo antanto v enoten mednarodni organizem. Javno mnenje je, in tako tudi v mednarodnem svetu, da bo Mala antanta v bodoče tudi v diplomatskem pogledu popolna enota in da je postala s svojimi sklepi nekaj zametek Srednje Evrope, s katero bodo mogli plodovito sodelovati vsi narodi, ki jim je do reda in miru.

Znižanje cen kruha v Subotici. Sekcija pekov v Subotici je sklenila znižati cene kruha, ker se je moka nekoliko pocenila. Beli luksuzni kruh stane zdaj Din 4.—, beli 3.50, polbeli 3.—, rženi 3.50, s koruzno moko mešani pa 2.50.

Stavka pariških trgovcev. Pariški trgovci so v protest proti novim davkom demonstrativno priredili enodnevno stavko.

Obdavčenje velikega kapitala v Bolgarski. Bolgarska vlada se resno peča za uvedbo davka na veliki kapital, ker vidi v sprejetju tega predloga izhod za izplačilo plač državnim nameščencem.

Eksodus japonske delegacije. Japonska delegacija je vsled solidarnega nastopa Društva narodov proti njej, zapustila Ženevo.

Cementni kartel v ČSR. V Češkoslovaški je bil ustanovljen cementni kartel za dobo štirih let in z namenom določanja cen in prodaje.

Odkritje rudnika zlata. Znameniti angleški geolog Albert je s svojo ekspedicijo odkril v afriški pokrajini Kenija nove in bogate rudnike zlata.

Do 4 milijarde smo spustili v zrak. V vsej državi smo lani pokadili 5 in pol milijarde cigaret, 40 milijonov cigar in nad 3 in pol milijona kilogramov tobaka, kar vse predstavlja vrednost približno do 4 milijarde dinarjev.

Razglas Mestnega načelstva. Vse ustanovne uprave se opozarjajo na razglas mestnega načelstva v Ljubljani v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine z dne 18. II. 1933, kot 14. priloge, str. 80-33. Ta razglas, ki je nabit na občinski deski, poziva vse ustanovne uprave, da morajo v smislu pravilnika o uporabljanju zakona o ustanovah (zadružbinah) predložiti bilanco in letno poročilo o upravljanju ustanov v preteklem letu do 31. III. 1933. kr. banski upravi (prosvetnemu oddelku IV.).

XIII. Ljubljanski velesojem se bo vršil v dneh od 3. do 12. junija t. l. v Ljubljani.

Lipski pomladni velesojem bo trajal v času od 5. marca do 12. marca t. l. Ta bo porazdeljen v tekstilni sojem, pohištveni, sojem športnih izdelkov, sojem pisarniških potrebščin, sojem optike in fotomaterijala, kakor tudi v tehnični in gradbeni sojem.

Svetovna razstava v Chicagu. Društvo »Putnik« priredi ob priliki svetovne razstave v Chicagu tri cenena društvena potovanja, in sicer: eno meseca julija, drugo meseca avgusta in tretje v septembru tek. leta.

Proračun Dravske banovine za leto 1933-34

Banovinski svet dravske banovine se je sestal dne 15. pr. m., da je obravnaval predlog banovinskega proračuna za leto 1933-34. Predlog letošnjega proračuna določa 95,489.183 Din izdatkov in je v primeri z lanskim za 16,462.795 Din manjši. V glavnih obrisih je nasleden:

IZDATKI:	
	Din
splošni oddelek in glavna pisarna	6,788.314
upravni oddelek	534.860
kmetijski oddelek	8,875.660
prosvetni oddelek	5,150.486
tehnični oddelek	39,153.787
oddelek za socialno politiko in narodno zdravje	16,342.705
finančni oddelek	14,221.797
oddelek za trgovino, obrt in industrijo	2,215.530
komisija za agrarne operacije	739.943
rezervni kredit	1,466.101
Skupaj	95,489.183

DOHODKI (kritje):	
	Din
banovinske doklade	40,000.000
trošarine	19,050.000
banovinske takse in davščine	9,250.000
prispevek avtobusnih podjetij	350.000
raznih dohodki	9,839.183
državna dotacija in banovinska trošarina	17,000.000
Skupaj	95,489.183

Ubožna spričevala. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnilo glede na to, ali je treba plačati takso za priznanje, odnosno nepriznanje ubožnostne pravice. Po tem pojasnilu se za take prošnje ne plača nobena taksa. Prav tako se tudi za rešitev prošnje za priznanje ubožnostne pravice ne plača nikak taks, ker za ta sodni postopek v zakonu o sodnih taksah ni določena ni-

M. M.

Obrtništvu v resen prevdarek!

Vpoštevajo naj vsi oni, ki rušijo temelje obrtniške skupnosti in kar lahko postane za obrtni stan pogubno!

Edina naša rešitev je v čim tesnejši skupnosti in vsestranski vzajemnosti, kar naj nam služi v najlepši zgradbi nedogledna vseobče priznana poteza Male antante na političnem in gospodarskem polju. Tri srednje-evropske države: Čehoslovaška, Rumunija in Jugoslavija, združene medsebojno, ali vsaka izolirana na svojo politiko in gospodarsko moč, so bile vedno v posmeh neprijaznim sosedom. Z različnimi spletkami z ene ali druge strani so izpodkopavali sovražniki njih temelje in pričakovali, da se cela zgradba kmalu sesuje v razvaline in prah in da izginijo zaveznice s površja v srednji Evropi. S tem je bila na vidiku katastrofa, ki bi pretresla celo Evropo.

Preudaren sporazum diplomatov Male antante je spoznal skrajni moment, da reši Evropo pred neizbežno katastrofo s tem, da se medsebojni sporazum spopolni v jedrnatost in zunanji politiki, v notranjosti pa nasloni na gospodarski sporazum med navedenimi državami. Vse to se je izredno posrečilo; dokaz temu splošno odobravanje v svetovni politiki, globok poraz pri onih, ki s tem niso računali. V tem združenju je 45 milijonov prebivalstva, ki je za nedoločen čas v medsebojnem sporazumu, da brani skupne pravice in podpira gospodarsko blagostanje medsebojno.

Kako velikega pomena je to za te države, za ves svet, je dokaz, da se je na mah ublažila preteča vojna nevarnost, ter je upati, da se sploh odstrani in vpeljeta zaželeni mir in prava med narodi.

V miru, vsestranskem sporazumu in krepki volji do splošnega blagostanja je to edina prava pot, ki more človeštvo potegniti iz oklepa sedanje gospodarske krize.

kaka taksa ne glede na to, ali se prošnja za priznanje ubožnostne pravice ugodno reši ali ne.

Obresti v starih časih. Naziranje o obrestih je zdaj bistveno drugačno, kakor je bilo v prejšnjih časih. Vsekakor vidimo tudi zdaj prizadevanje za čim večje znižanje obresti, ki pomenijo v bistvu dohodek brez vsakega dela. Bili so časi, ko je bilo sploh prepovedano jemati obresti. Medtem ko je bilo pri Rimljanih pobiranje obresti urejeno s posebnim zakonom, je bilo krščanstvo na stališču, da se obresti upirajo npravstvenemu čutu in božji postavi. Zdaj seveda v krščanskem svetu o tem stališču ni več duha ne sluha. Obresti so bile isto, kar je oduševstvo. V začetku je veljala prepoved pobiranja obresti samo za duhovščino. Cerkvena zbora leta 314. in 325. sta določila stroge kazni za duhovnike, ki bi posojali denar na obresti. Postopno je cerkev razširila prepoved tudi na druge ljudi. Tako prepoved je izdal papež Leon I. leta 443., splošno se je pa uveljavila proti koncu 8. stoletja. Na podlagi cerkvenih nazorov je začelo tudi posvetno oblastvo obsojati obresti in že Karel Veliki je v svoji državi prepovedal obresti. Cerkveni zbor leta 1311. je določil, da ne velja noben posvetni zakon, ki se protivi načelu, da se oduševstvo (obresti) nedovoljeno. Sodnike, ki bi tega načela ne priznavali, je treba izobčiti iz cerkve. Za oduševstvo so bile določene stroge kazni. Vse to pa ni nič pomagalo, oduševstvo so kljub temu jemali obresti, ki so dosegle včasih celo 20 %. Zlasti židje so posojali denar na obresti, sklicujoči se na sveto pismo, ki pravi: »Ne daj bratu svojemu denarja na obresti, niti blaga, niti katerekoli druge reči, tujcu pa lahko. Bratu svojemu posodi brez obresti to, kar potrebuje.« Sklicujoči se na te besede so židje utemeljevali posojanje denarja kristjanom na obresti. Prepovedi oduševstva, odnosno obresti, so začele izgubljati svoj pomen zlasti od 14. stoletja.

To bodi apel tudi našemu obrtništvu, da le v slogi ter v skupnem delovanju je naša rešitev in naš obstoj. Ne razdirati, kar se je tekom pol stoletja izkazalo, da služi v dobrobit obrtnemu stanu. Prokletstvo pa naj pade na one, ki rušijo skupno sodelovanje in ki hočejo v kalnem ribariti!

Velja naj to onim, ki jih vodi egoizem, pohlep po časti in nadvladanje nad obrtniško maso, katere se ne zaveda, kam jo vodi slepa strast posameznikov? Mar ni naša skupna zbornica s tremi važnimi gospodarskimi odseki prisposoda Male antante? Če se je ta gospodarska institucija pokazala v 80-letih obstoja za koristno in delovno vsiljivo v zaščito obrtnih interesov in njih gospodarskih razvojev, mar ni to zadovoljivo?

Da je nastala današnja situacija, tega ni kriva skupna zbornica, pač pa svetovna gospodarska kriza, katere se da ublažiti z resno voljo in energičnim sodelovanjem celokupnega obrtnišva. Le z roko v roki, vsestranskim sporazumom in drugim si ugledimo pot, ki naj nas pripelje v boljšo bodočnost. Opustimo vsako borbo za ločene in skupne zbornice. Ene kot druge naj se potrudijo, da svoj vzvišeni namen dosežejo, kar pa je mogoče doseči le v medsebojnem sporazumu, po zgledu Male antante. S tem bo zagotovljena boljša naša bodočnost. Če pa bomo ruvali drug proti drugemu, si s tem kopljeemo lastni grob.

Trezna razsodnost našega obrtnišva je doslej pokazala dobro voljo s tem, da je velika večina obrtnišva za skupno zbornico s samostojnim avtonomnim obrtnim odsekom, ki naj deluje po intencijah obrtnega zakona, složno z okrožnimi odbori in z obrtniškim združenji. Uspeh ne bo izostal.

Na to upa stari borec za obrtni razvoj in njega koristi.

Borza

Ljubljana. Amsterdam 2297.90 — 2309.26, Berlin 1849.08—1859.83, Bruselj 798.57 do 802.51, Curih 1108.35—1113.85, London 193.03—194.63, Newyork ček 5652.70 do 5680.96, Pariz 224.15 — 225.27, Praga 168.79 do 169.65, Trst 289.68 — 292.08.

Kje je doslednost?

Iz poročil o zborovanju pristašev »Društva jugoslovanskih obrtnikov«, ki se je vršilo v Celju, smo povzeli, da se zelo hudojejo voditelji nad tem, ker niso vabljeni, ali da nimajo dostopa na zborovanja združenj, kjer bi namreč neovirano pogrevali stare fraze o ločenih zbornicah in uveljavljali svojo prakso. Dalje bi hoteli v okrožne odbore, v zastopstvo zbornice TOI in ne vemo kam še vse. Tako so stavili to zahtevo v svojo resolucijo. Malo čudna je celo ta zadeva in trezno mislečega človeka prevzamejo prav čudni dojmi, kako morejo tisti, ki so na tem in si prizadevajo, da oddvoje in cepijo moč enotnosti v organizacijah, siliti v tiste organizacije, ki jim je glavno načelo nedeljiva enotnost. Kje torej doslednost? In če s takim hotenjem spodbijajo ob Zvezo obrtnih društev, da je njeno zastopstvo vabljeno na kakršnakoli zborovanja, da pa Društvo jugoslovanskih obrtnikov ni, naj pri tem ne pozabijo funkcijonarji DJO, da je Zveza obrtnih društev stara obrtniška organizacija in da je že takrat krepko delovala s svojimi društvi, ko sedanji voditelji DJO še niti sanjali niso o kakšni misli po potrebi ustanovitve nove take organizacije na podlagi cepljenja moči in zrahljane sloge. Zveza obrtnih društev s svojimi včlanjenimi društvi naj bi bila morda zapostavljena, protežirano pa Društvo jugoslovanskih obrtnikov? To ne gre, gospoda! Če vam je bila in vam je res volja do nesebičnega dela, delali bi lahko v naših vrstah s smotrenim in idealnim delom, ne pa z razdvajanjem obrtniške sloge. In kaj uveljavljate novega? To — kar ste čuli od nas in kar ste se naučili od nas. Cilji so vam jasni in drugi. V vas se je vzbudil nagon posnemanja, ki se pa le redkokdaj razvije v zaželjeno smer. Tako je res!

Iz organizacij

Poročila iz Celja. Združenje pekov v Celju je na svojem običnem zboru 23. pr. m. zopet izvolilo za predsednika g. Josipa Kirbiša. Isti dan se je vršil obični zbor združenja mesarjev in klobasičarjev v Celju, na katerem je bil izvoljen ponovno za predsednika g. Fran Rebeuschegga.

Zadruga rokodelskih obrti za sodni okraj Tržič v Tržiču ima svoj redni letni obični zbor v nedeljo dne 5. marca 1933 ob 9. uri dop. v zadrugnih prostorih (gostilna Ruech).

Združenja obrtnikov konjaške stroke v Ljubljani obični zbor se vrši dne 5. marca 1933 ob 11. dop. v prostorih gostilne »Lozar«, Ljubljana, Sentjakovski trg.

Zadruga krojačev in krojačic za sodni okraj Litija v Zagorju bo imela svoj redni obični zbor v ponedeljek, dne 6. marca 1933 ob 3. uri pop. v gostilni g. Grčarja v Zagorju.

Nadaljnji do zdaj prijavljeni obični zbori zadrug se bodo vršili:

1. Zadruga sobo, črkoslikarjev, pleškarjev in ličarjev v Ljubljani dne 14. marca t. l. ob 14. uri v posvetovalnici zbornice TOI v Ljubljani.

2. Združenja čevljarjev za sodni okraj Litija v Zagorju, dne 13. marca t. l. ob 8. uri dopoldne.

3. Strokovne zadruga čevljarjev za sodni okraj Litija dne 13. marca 1933 ob 8. uri zjutraj v Zagorju, v prostorih občine.

4. Združenja krojačev in krojačic v Kranju, v nedeljo dne 12. marca 1933 ob 8. uri dopoldne v poslopju osnovne šole in

5. Združenja obrtnikov v Kranju, dne 12. marca 1933 ob 9. uri dop. v dvorani Ljudskega doma.

Pobiranje trošarine na vino in žganje

O pobiranju te trošarine, ki daje v sedanjih obliki in po sedanjem načinu pobiranja povod za pritožbe, se je vršila dne 18. pr. m. v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani širša konferenca zastopnikov županske zveze, Zveze trgovskih združenj, Zveze gostilničarskih zadrug za dravsko banovino, okrožnega odbora obrtniških združenj in zborničnih predstavnikov. Konferenca se je udeležil tudi narodni poslanec g. Lovro Petovar, ki je podal o tem vprašanju izčrpane informacije. Vršila se je temeljita razprava, v teku katere se je izkazalo, da je položaj, kakršnega ustvarja trošarinska novela z dne 18. aprila l. 1932, za trajno nevzdržen. Po sklenjeni debati so predstavniki navedenih korporacij sklenili nastopno resolucijo:

»Izkušnje po uveljavljanju trošarinske novele, kolikor se nanaša na vino in žganje, kategorično zahtevajo, da se v korist celotnega prebivalstva, posebno pa v korist gospodarstva v dravski banovini ukine ta novela in upostavi prejšnje stanje s to razliko, da se pobere trošarina na vino, kadar se sod nastavi za točenje.

Dokler se ne bi moglo ustreči tej zahtevi, naj se razveljavi pripomba 3., točke 4., člena 72. navedenega zakona, ki dovoljuje prodajo na drobno proizvodnikom, ker je ta ugodnost povzročila na škodo trgovine in gostilničarstva krošnjarenje z vinom od kraja do kraja in je uspešna kontrola v tem pogledu skoro nemogoča.

Pripomba 2. navedenega zakona naj se izpremeni v toliko, da se bo pobirala od trgovin, ki prodajajo vino in žganje v originalno zaprtih steklenicah, oziroma se na prodane količine ne glede na kraj, kjer se vrši prodaja, pavšalna trošarina v znesku 500, 750, 1000 in 1500 Din, ker je pri sedanjih pavšalni trošarini navedena prodaja sicer nemogoča.

Resolucija v tej obliki se je poslala na odločilna mesta.

Mislino na mladino

(Iz referata banovinskega svetnika g. Ivana Tavčarja na seji banovinskega sveta.)

Kadarkoli govorimo o socialni politiki, potem moramo najprej misliti na mladino. Pri otroku v najnežnejši starosti pričena naša skrb, katera nas ne sme zapustiti, dokler otrok ne doraste v človeka, ki je sposoben za zaslužek. Socialna beda današnjih dni spravlja mladi rod v največjo nevarnost. Brez poselnih staršev in tudi oni, ki sicer delajo, a ne dosežejo eksistenčnega minimuma, ne morejo brez javne pomoči vzgojiti in prehraniti otroka. Naša brezbriznost za vse te otroke in za sirote brez staršev bi se lahko maščevala. Kajti nova generacija bi bila silno preobremenjena z zdravstveno in moralno propadlo množico ljudi, ki bi zavirala produktivne sile našega naroda.

Denar, ki se porabi vsako leto za banovinska dečja zavoda v Ljubljani in Mariboru, je zato dobro naložen. Oba ta dva zavoda sta pa sprejela tekmo leta samo 87 otrok obojega spola. Majhno število vpricho velike potrebe. Pa banovina posredno tudi ni poklicana, da ona vrši vse delo dečjega skrbstva. Banovina naj praviloma oskrbuje, oziroma preskrbi oskrbo onim otrokom, katerih domovinska občina ni ugotovljena. Za vse druge otroke bi morale pa oskrbeti občine. Tudi lahko brez posebnih zavetišč s podporami, ali oddajo v rejnino. Banovina pa naj bi nastavila več kontrolnih sester, katere bi obiskovale otroke na domovih in stalno nadzirale njih vzgojo, da ne bi bilo zlorab, ki se tudi rade dogajajo. Kontrolne sestre naj bi bile v pomoč tudi vsem družinam, ki se bavijo z oskrbo revnih ali zdravljenju potrebnih otrok in

ki dobivajo subvencijo od banske uprave. Kontrolne sestre naj bi dajale strokovno vzpodbudo privatni inicijativi, da bo še bolj aktivna v dobro zapuščene mladine.

Prav posebno ne smemo pustiti iz vida obrtne mladine. V Ljubljani se domovi, kjer bodo imeli vajenci svoje zatočišče, pravkar zidajo. V banovinskem proračunu je za podpore vajenskih domov predviden znesek 200.000 Din. Banovinska uprava naj izplača subvencijo predvsem na ta način, da ustanovi v vajenskih domovih prosta mesta za vajence z dežele, ki so prav posebno potrebni internatske vzgoje v mestu, kjer so sicer prepuščeni samim sebi.

Pa tudi sicer naj banska uprava odredi najstrožji nadzor vajencev po posameznih obratih. Prepogosto se dogaja, da vajenec od svojega mojstra ni deležen strokovne vzgoje. So obrati, ki te vzgoje sploh dati ne morejo, ker ima preko števila zaposlenih vajencev. Prav rado se uporablja vajence za razna hišna in poljska dela, mesto da bi bili pri učenju svoje obrti. Tako dobimo po prestani učni dobi delavski naraščaj, ki ničesar ne zna in je vsled tega brez posla in navezan na javno podporo. Obrtni zakon sicer

Dobave in licitacije

Splošni oddelak direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. marca t. l. ponudbe glede dobave papirja, litografske barve, tuša itd. Direktorija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do 8. marca t. l. ponudbe glede dobave plinskih cevi. Direktorija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. marca t. l. ponudbe glede dobave tesnilnih obročkov in raznega sanitetnega materiala; do 22. marca t. l. pa glede dobave 1 ročične osi. Direktorija državnega rudnika Kakanj sprejema do 9. marca t. l. ponudbe glede dobave 230 kg barve, 200 kilogramov sadre, 25 kg krede, 20 kg laka, 100 kg kleja, 100 komadov ključavnic, 2200 kg bencina, 1800 kg cilindrskega olja, 1200 kg vijakov z maticami, 10 zavrtkov žebeljev za podkve, 80 kilogramov vijakov, 30 kg podložnic, 5 komadov spiralnih svedrov, 100 komadov krtač za ribanje, 100 komadov sirkovih metel, 60 steklenic sidla, 30 komadov cunj, 25 kg motvoza, raznega materiala iz azbesta, 4000 kg masti za jamske vozičke, 1800 kg strojnega olja,

Mestna hranilnica

Ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13, je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelak, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367, poštni čekovni račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8—12.

prepoveduje izrabo vajencev, a se zakon premalo upošteva, ker obrtne oblasti ne nastopajo dovolj strogo proti kršilec zakona. Tudi v zdravstvenem in prehranjevalnem pogledu se mnogo greši nad vajenci.

Ne pozabimo, da naj bi stopil po treh ali štirih letih učne dobe vajenec v življenje kot cel človek, ne pa, da je moralno in zdravstveno izpržen in za delo nesposoben. V tem pogledu zagrešene pogoje se pozneje skoraj ne morejo popraviti.

Letos je bila prvič vnešena v proračun postavka 15.000 Din za poklicno izbiro. S tem denarjem se veliko ne bo dalo napraviti. Potrebno pa je, da usmerimo potom posebnih uradov mladino v poklic, ki odgovarja njihovim zdravstvenim in navednim sposobnostim. Tako delajo že zdavnaj v vseh zapadnih državah. Kajti nemogoča stvar je, da se odloča bodoči poklic mladine kar tako slučajno, ko se pa na žalost pozneje kaj rado pokaže da prizadeži za dotični poklic ni sposoben in bi nasprotno v pravih določenem poklicu lahko dobro uspeval.

★

Oddaja zakupa zemljišča za zgradbo buffeta na postaji Mesli-Rogatica se bo vršila potom ofertne licitacije dne 20. marca t. l. pri direktoriji državnih železnic v Sarajevu.

Zborovanje škofjeloških obrtnikov

Škofjeloška mest. posvetovalnica je bila v nedeljo dopoldne skoro premajana, kajti nad 50 uglednih obrtniških mojstrov iz mesta in okolice se je zbralo k očetnemu zboru obrtniške zadruge, ki je najvažnejša predstavnica smotrov in teženj našega krajevnega organiziranega obrtništva. Stanovske tovariše je ob otvoritvi kar najpriščneje pozdravil njihov dolgoletni in priznani voditelj, posestnik in miz. mojster iz Karlovca g. Ivan Lotrič, ki je opravičil odsotnega načeln. g. Pavla Okorna in posebno izrekel dobrodošlico zastopn. TOI g. dr. Pretnarju in predsedniku okrožnega odbora obrtniških združenj v Ljubljani g. Pristovu. Nato je prešel v daljšem nagovoru na delo, ki ga je zadruga lani izvršila. Izredne gospodarske razmere so svedele z vso trdoto udarile tudi po obrtniku v škofjeloškem območju in se je morala boriti zadruga s križi in težavami vseh vrst. Iz tega pa ne sme izvirati malodružje, nasprotno — pogum in volja ter pozitivna tvornost naj obrtnike še tesneje združijo okoli zadruge. Govornik je omenjal razne tečaje, porazdelitev dela po odsekih, h koncu pa zlasti izrazil željo po prvovrstnem obrtniškem naraščaju. Lepo velenje ljubezen do dela, združena z umstvenimi sposobnostmi, ter vsi vrlinami plemenitega naslednjega človeka, naj bodo lastnosti glehernega našega vajenca. Zato naj bodo mojstri pri izbiri vajencev natančni. Samo kar je zdravega in dobrega, naj pride v obrtniške vrste.

Po vzornem poročilu g. Lotriča so opisali svoje delo odseki. Za čevljarstvo sekcijo je poročal Ivan Hafner. Uprav čevljarstva obrt je preživljala lani zaradi tovarniške konkurence v okraju najtežje krizo. Ljudje so hiteli v trgovine, a čevljarstvo delavnice so čakale narič. Čevljarji so bili zato prisiljeni stopiti z večkratnimi apeli pred javnost in obrazložili svoje nezavidljivo stališče. Prirejen je bil čevljarški tečaj, ki ga je vodil g. Josip Steiman in je lepo uspel. Mizarska sekcija je bila v rokav Jožeta Oblaka. Priredila je pod vodstvom strok. učitelja Adolfa Dolaka tečaj za luženje in poliranje. Živahno delavnost so razvili nadalje kolarji z načelnikom odseka Ivanom Čemažarjem, kovači pod vodstvom Franca Ruparja, ključavničarji in mehaniki z Antonom Blaznikom na čelu in slednjički peki in mlinarji, ki jim je načeloval Viktor Žužek.

Sledilo je tajniško in blagajniško poročilo Lovra Planine, nato pa je ob splošni pozornosti izpregovoril dr. Pretnar, ki je prinesel zborovalcem pozdrave TOI, čestital je iskreno obrtništvu k njegovemu razveseljivemu zanimanju za napredek in zlasti pohvalil vzorno in na vse strani poštno splošno delovanje zadruge. Obrazložil je nova pravila in je očrtal naloge, ki naše obrtništvo še čakajo. Predsednik okrožnega odbora g. Pristou je poročal o uspehih, ki so se doslej na tem področju dosegli.

Pri volitvah je bil z navdušenjem izvoljen za načelnika vseletni organizator obrtništva Ivan Lotrič, ki mu stoji ob strani vsi dosežanji sodelavci, le v pekovskem odseku je g. Žužek zaradi prezaposlenosti odložil mesto in ga je prevzel g. A. Krošelj.

Pri slučajnostih se je razvila prav živahna debata, ki je posegla vanjo cela vrsta obrtniških mojstrov. Govorili so o predizobrazbi naraščaja, o obrtniških preizkušnjah, o zatiranju sušmarstva, o poučnih ekskurzijah, o podpiranju domačih obrtnikov in sploh o vseh vprašanjih, ki zadevajo tako rekoč iz dneva v dan vsa obrtniška življa. G. Šober je izrazil mnenje, da so krivi sušmarstva tudi obrtniki sami, ker imajo več vajencev nego jih potrebujejo in jih zato ne morejo delodajalci izučiti, kakor se spodobi. V najkrajšem času se bosta vršili dve ekskurziji pomočnikov in vajencev zadnjega letnika v Trzin in v Ljubljano. Z obžalovanjem se je nadalje ngotovo, da posvečajo domačini svojim obrtnikom vse premalo pozornosti, čeprav se delo tako po ceni kakor tudi po svoji solidni izdelavi lahko kosa z vsemi uvoženimi izdelki.

Obrtniki so zborovali pozno čez poldne, potem pa je bil zbor po urnem delu v najlepšem soglasju in z vzpodbudnimi sklepi zaključen.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje